

Schaken op de basisschool

Werkboek 2, Les P5

Herhaling Werkboek 2

Extra spullen

-

Voor de trainer

Deze les herhaalt de onderwerpen van Werkboek in de vorm van spelletjes en opdrachten in het werkboek. We sluiten af met een kwis.

Aan deze les kun je 2-3 trainingen besteden. Hieronder staat een programma voor 3 trainingen. Hoeveel extra trainingen je inlast, hangt natuurlijk af van de vorderingen van de kinderen. Als je de les overslaat, laat de kinderen dan wel oefenen met de opgaven in het werkboek die horen bij deze les.

Hebben kinderen nog niet alle, bij de lessen 13-18 horende opgaven in het werkboek af, laat ze dan een deel van deze P-lessen extra oefenen in het werkboek. Maar zorg ook dat er tijd overblijft voor spelletjes. De andere kinderen kunnen de hele les spelletjes spelen.

Gebruik de les ook om opgaven uit het werkboek na te kijken en feedback te geven.

Extra training 1 – Mat zetten met Koning en Dame

0-3 Opening

3-10 Herhaling 4 stappen mat zetten met Koning en Dame

V: We gaan nog een keer oefenen met mat zetten met Koning en Dame. Wie kan een van de 4 stappen noemen?

A:

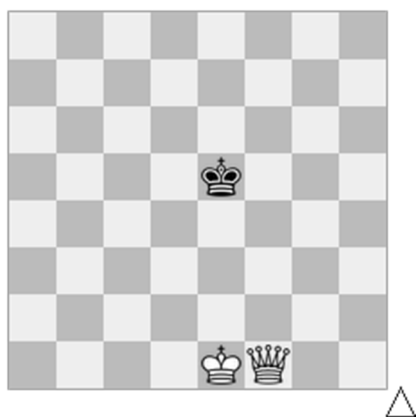
Stap 1: Jaag de Koning naar de rand: maak de gevangenis kleiner.

Stap 2: Sluit de Koning op aan de rand: met minstens 2 veilige velden. Let op voor pat.

Stap 3: Haal je Koning erbij.

Stap 4: Zet mat met de Dame.

Speel op het demobord tegen de kinderen. Jij zet de kinderen mat. Denk hardop en herhaal de 4 stappen.

10-25 Werkboek

Les P5, opdracht 2

Deze opdracht herhaalt alle stappen van het mat zetten met Koning en Dame. Vul met de kinderen het spiekbriefje naast de opdracht aan.

Les P5, opdracht 3

Deze opdracht herhaalt diverse thema's van Werkboek 2. De oplossingen zijn soms lastig te vinden. Goed kijken blijft de basis!

25-45 Spel: mat zetten met Koning en Dame

Laat de kinderen 1 tegen 1 of simultaan tegen de trainer oefenen met mat zetten met KD. Iedereen speelt enkele keren met KD. Zet de stukken steeds in een andere beginstelling.

Laat ze het aantal zetten tellen dat ze nodig hebben. Het kan vanuit elke stelling binnen maximaal 9 zetten. Maar dat kunnen alleen hele goede schakers. Als de kinderen het binnen 15 zetten lukt is dat uitstekend.

Een spannende manier om dit te oefenen is met een klok. Kun je mat zetten met KD als je nog maar 2 minuten op de klok hebt? Gaat dat goed, geef ze dan 1 minuut. Daarna 45 seconden, 30 seconden, Wie kan het binnen 15 seconden?

Gebruik de klok pas als de kinderen hebben laten zien dat ze de 4 stappen goed toepassen en dat ze in een redelijk aantal zetten mat kunnen geven.

Oefen ook in latere lessen regelmatig het mat zetten met KD.

45-55 Spel

Speel een van deze spelletjes.

- [Spel 62: Loper en/of Paard in de zak](#)
- [Spel 65: Pas op voor de schaakhavik](#)

Kijk voor de spelregels op schakenopdebasisschool.nl/schaakspelletjes

55-60 Opruimen, samenvatting, opdrachten voor thuis en afsluiten

Gezamenlijk opruimen

Oefeningen voor thuis (optioneel):

- Maak in het werkboek alle opdrachten tot en met Les 18 af.
- Speel een echte schaakpartij.
- Speel de schaakspelletjes die in het werkboek bij Les P5 staan.

Benadruk dat ze volgende week het werkboek weer moeten meenemen.

Extra training 2 – Tweevoudige aanval en dubbele aanval
--

0-3 Opening

3-15 Herhaling tweevoudige aanval en dubbele aanval

Herhaal kort het verschil tussen een tweevoudige en dubbele aanval.

Vraag de kinderen waar ze op moeten letten bij een tweevoudige aanval en bij een dubbele aanval. Vraag ze ook om van beide type aanvallen een stelling te verzinnen.

Tweevoudige aanval

- 2 stukken vallen 1 stuk aan.
- Dat stuk is maar 1 keer gedekt en daardoor kwetsbaar.
- Pas wel goed op met welk stuk je als eerste slaat.

- Tel pas de punten als alle slagzetten voorbij zijn. Maar doe dat in je hoofd, voordat je de eerste zet speelt.

Dubbele aanval:

- 1 Stuk valt 2 lekkere schaakhapjes aan.
- Lekkere schaakhapjes zijn ongedekte stukken, stukken van hogere waarde en de Koning (schaak). Met je schaakhaviksogen heb je die lekkere hapjes al lang gezien.
- Een dubbele aanval is sterk omdat het meestal niet mogelijk is om te verdedigen tegen beide aanvallen. Denk aan de keeper die op hetzelfde moment 2 ballen op zich af krijgt.

15-30 Werkboek

Les P5, opdracht 1

Deze opdracht herhaalt de tweevoudige en de dubbele aanval. Laat de kinderen hun schaakhaviksbril opzetten.

Les P5, opdracht 4: Schaakkwis

Een speelse afsluiting van Werkboek 2. De opdracht bevat 6 vreemde schaakstellingen. De kinderen moeten aangeven wat er vreemd is aan de stelling en de vraag beantwoorden of de stelling mogelijk is. Met de kennis van werkboeken 1 en 2 is het mogelijk het antwoord op alle stellingen te vinden. Zie de toelichting aan het einde voor de vreemde kenmerken.

30-55 Spel of partij

Speel een partij of een of meer van de volgende spelletjes:

- [Spel 38: Opdrachtschaak](#)
- [Spel 45: Strategoschaak](#)
- [Spel 56: De Dame ziet dubbel.](#)

55-60 Opruimen, samenvatting, opdrachten voor thuis en afsluiten

Gezamenlijk opruimen

Oefeningen voor thuis (optioneel):

- Maak in het werkboek alle opdrachten tot en met Les P5 af.
- Speel een echte schaakpartij.
- Speel de schaakspelletjes die in het werkboek bij Les P5 staan.

Benadruk dat ze volgende week het werkboek weer moeten meenemen.

Extra training 3 – diverse thema's

0-3 Opening

5-20 Werkboek

Zorg ervoor dat de kinderen alle opgaven tot en met Les P5 af hebben.

20-55 Spel of partij

Speel een partij of een of meer van de volgende spelletjes:

- [Spel 47: Bingoschaak](#)
- [Spel 48: Praatschaak](#)
- [Spel 65: Pas op voor de schaakhavik](#)

55-60 Opruimen, samenvatting, opdrachten voor thuis en afsluiten

Gezamenlijk opruimen

Oefeningen voor thuis (optioneel):

- Maak in het werkboek alle opdrachten tot en met Les P5 af.

- Speel een echte schaakpartij.
- Speel de schaakspelletjes die in het werkboek bij Les P5 staan.

Toelichting opdrachten werkboek

Opdracht 1: Doe de beste zet

Deze opdracht herhaalt de tweevoudige en de dubbele aanval. Laat de kinderen hun schaakhavikbril opzetten.

Opdracht 2: Doe de beste zet

Deze opdracht herhaalt de 4 stappen van het mat zetten met Koning en Dame. Laat de kinderen het spiekbriefje naast de opdracht aanvullen.

Opdracht 3: Doe de beste zet (extra uitdagend)

Deze opdracht herhaalt diverse thema's van Werkboek 2. De oplossingen zijn soms lastig te vinden. Goed kijken blijft de basis!

Opdracht 4: Schaakkwis

Een speelse afsluiting van Werkboek 2. De opdracht bevat 6 vreemde schaakstellingen. De kinderen moeten aangeven wat er vreemd is aan de stelling en de vraag beantwoorden of de stelling mogelijk is. Met de kennis van werkboeken 1 en 2 is het mogelijk het antwoord op alle stellingen te vinden.

1. Zonder Koningen kun je niet schaken.
2. 2 witveldige Lopers is iets wat na promotie toch mogelijk is.
3. Hoe komt de witte Koning op g1 (rokade? omlopen?), zonder dat Lf1 van zijn plek is geweest.
4. En hier staat een zwarte Loper op b6 die onmogelijk van f8 kan zijn ontsnapt. En er is ook geen pion gepromoveerd.
5. 9 Dames is zeker mogelijk. Maar niet als wit nog een pion over heeft.
6. Hoe komen al die pionnen op de d-lijn? Door stukken te slaan! Tel het aantal slagzetten van de witte pionnen. Had zwart voldoende stukken voor zoveel slagzetten?